

УДК 687.01

**СУЧАСНІ МОЛОДІЖНІ СУБКУЛЬТУРИ ЯК ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ
ДЛЯ СТВОРЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КОЛЕКЦІЇ ОДЯГУ**

Л. В. КРАСНЮК, А. І. ЯЦІЙ

Хмельницький національний університет

У наш час субкультура є актуальним явищем, бо з кожним роком збільшується кількість різновидів субкультури та тих, хто належить до неї. Існує багато літератури з поставленої проблеми, але у ній частіш за все приводиться лише негативна або не зовсім вірна характеристика субкультур.

Метою дослідження є виділення психологічних, ідейно-світоглядних, інтелектуальних та стилістичні особливостей представників сучасних молодіжних субкультур.

Сучасні молодіжні субкультури за своєю ідеологією поділяють на два класи: ідейно-спрямовані та емоційно-спрямовані. До ідейно-спрямованих відносяться: романтико-ескапістські, гедоністично-відпочинкові, соціально активні, асоціально налаштовані (криміналітет), радикально-конструктивні (рис. 1) [1-4].

В свою чергу, до романтико-ескапістських субкультур відносяться хіпі, індіаністи, толкієністи, растамани та байкери.

Індіаністи вивчають культуру індіанців та прагнуть в точності її відтворити. Ці молоді люди є чимось середнім між клубом любителів американських індіанців та релігійно-містичним рухом. Слід відмітити ряд позитивних рис індіаністів, а саме колективізм та екологізм.

У молодіжній культурі 80-х та 90-х років з'явився толкіністський рух. Він пов'язаний із іменем відомого англійського письменника Дж. Толкіна. Його книжки "Володар пернів", "Сільмаріліон" та інші відносяться до жанру фентезі – казкової фантастики. Толкін – майстер особливої атмосфери розповідей, при якій читач уявляє себе героєм книжки.

Цей фактор викликав соціально-культурний феномен – рольові ігри за сюжетами книжок Толкіна. Рольова гра дуже близька до сценічної постановки: роздіються ролі, готується реквізит, а гравці проходять іспит на знання фантастичного світу. В 1993-1994 рр. ця субкультура пережила кризу, яку подолали шляхом розширення діапазону ігор, не тільки одного автора, але й інших письменників-фантастів.

З певними нюансами можна віднести до романтичної субкультури також байкерів та хакерів. Традиційно їх відносять до субкультур відповідно спортивного та інтелектуального спрямування. Байкерів або мотоциклістів ще називають рокерами, а їх субкультура є досить поширеною. Це прихильники мотоциклу не просто як засобу пересування, а як невіддільної частини певного стилю життя, життєвих цінностей та кодексу правил.

На початку 1990-х років на пострадянському просторі утворилася особлива молодіжна субкультура – растамани, які були прихильниками

оригінальної релігійно-політичної доктрини африканської більшості та відстоювали право вживання марихуани.

Сучасні молодіжні субкультури	
За ідейним спрямуванням	За емоційним спрямуванням
<p>Романтико-ескапістські:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хіпі - індіаністи - толкіністи - байкери - растамани (растафани) 	<p>Гедоністично-розважальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хіп-хопери - меломани - клабери - фріки
<p>Гедоністично-відпочинкові:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мажори - рейвери - репери 	<p>Емоційно-песимістичні:</p> <ul style="list-style-type: none"> -готи -емо -панки
<p>Соціально активні:</p> <ul style="list-style-type: none"> -захисники довкілля та правопорядку 	<p>Групи сучасного мистецтва:</p> <ul style="list-style-type: none"> -брейкдансери -графіті -скульптори
<p>Асоціально налаштовані:</p> <ul style="list-style-type: none"> -гопники -любери -скінхеди -банди 	<p>Фанати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -спортивні -акторські -музичні
<p>Радикально-конструктивні:</p> <ul style="list-style-type: none"> -екстремістські лівого і правого напрямку -анархісти 	<p>Екстремали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ролери - гравці

Рис. 1. Класифікація молодіжних субкультур

До гедоністично-відпочинкових субкультур відносять мажорів, рейверів та реперів. Субкультура рейверів виникла у 80-х роках в США, а у нас отримала поширення в 90-х. В музичному сенсі стиль рейв – злиття стилю техно- і ейсид-хаус. Для цієї субкультури є характерними нічні дискотеки з гучним звуком, промені лазерів. Для одягу рейверів характерні яскраві кольори та використання синтетичних матеріалів. Поширення цієї субкультури йшло паралельно із поширенням наркотиків, зокрема “екстазі”, які вживали для розширення свідомості, що стало невід’ємною частиною рейверської субкультури.

Асоціально налаштовані або кримінальні представники – це гопники, любери, скінхеди та банди. Представники цих субкультур є свідомими порушниками усталених в суспільстві соціальних норм та правил. Розквіт цих

субкультур припадав на 80-ті роки. Будь-яка молода людина, що не належала до цих угруповань могла бути побитою, пограбованою чи навіть піддатися сексуальному насильству.

Радикально-конструктивні (екстремістські політизовані субкультури лівого і правого напрямку, анархісти) виникли в результаті взаємодії окремих громадян з політичною владою. Представники цих субкультур відстоюють власний рівень знань і уявлень про політику та емоційне ставлення до неї.

До субкультур емоційного спрямування відносяться: гедоністично-розважальні, емоційно-песимістичні, групи сучасного мистецтва, фанати та екстремали.

Представниками гедоністично-розважальної субкультури є хіп-хопери, меломани, клакери та фріки.

Хіп-хопери влаштовували свої танці і змагання; обмальовували стіни графіті з балончиків із фарбою, каталися на екзотичних у той час роликових ковзанах та читали реп. Хіп-хоп формувався у системі гетто і був формою самозахисту чорних і своєрідним виявом протесту.

Меломани – це поціновувачі музики, які пристрасно нею захоплюються, вивчають напрямки музичного мистецтва, знають історію їх виникнення та розвитку. Меломани об'єднуються в співтовариства, обмінюються рідкісними музичними композиціями, спілкуються.

Представники клаберської субкультури є прихильниками дискотек, багато часу проводять в клубах, зловживають енергетиками, легкими і важкими наркотиками.

Фріки – це люди творчої натури, сміливі, зухвалі, мають неординарний світогляд і відмовляються від соціальних стереотипів. На фріків важко вплинути та зупинити, вони прагнуть вільно розпоряджатися своїм життям і при цьому не виказують негативного ставлення до світу.

Емоційно-песимістичний напрямок у субкультурі формують готи, емо та панки. Ідеологія готів – це ідеологія епатажу і бунту проти церковно-традиціоналістської системи; деякі готи навіть вклоняються сатані. В цій субкультурі можна зустріти єгипетську, християнську і кельтську символіку, а до чисто готичних символів можна віднести кажанів.

Емо – молодіжна субкультура, яка утворилась на базі прибічників однойменного музичного жанру та утворила новий жанр “скримо”. Її представників називають емо-кіди. Субкультура остаточно сформувалася і пережила пік популярності у 2000-х, але її розквіт був короткочасним. Вона була поширена серед підлітків 12-20 років. За твердженнями прихильників цієї субкультури, головне для них – емоції, які вони черпають звідусіль – із музики, книг, кіно. Часто в емо-музиці переважає крик, плач, вереск.

Панки відносяться до радикально-деструктивного напрямку, проте вони ніколи не були сильно впливовими. Пік розвитку їх руху припадав на 90-ті

роки минулого століття. Зараз з'явилося багато розгалужень руху панків: хеві-метал, треш-метал.

В рамках радикально-конструктивних субкультур виділяють також і анархо-лівацьку та правоекстреміську субкультури. Анархісти – проти будь-яких виборів, а проекстреміські угруповання виступають проти іноземців.

Субкультуру сучасного мистецтва формують брейкдансери, графіті та скульптори. Брейкдансери – прихильники вуличних танців та танцювальних змагань у вигляді батлів (боїв). Графіті – прихильники техніки настінного малярства та висловлювання на стінах. Скульптори передають своє світобачення через скульптуру.

Спортивні, акторські, музичні фанати – це люди, які наслідують і обожною своїх кумирів, хочуть виглядати вони, часто переслідують їх і, в якомусь сенсі, є божевільними.

До субкультури екстремалів відносяться ролери та прихильники рольових ігор.

Ролерами називають любителів роликів ковзанів. Вони люблять спортивний одяг яскравих кольорів. В основному до них належать старшокласники, але є і студенти. Гравці – прихильники словесних, настільних ігор або комп'ютерних відеоігор.

Таким чином, в результаті проведення досліджень проаналізовано психологічні характеристики, ідейно-світоглядні, інтелектуальні та стилістичні особливості представників сучасних молодіжних субкультурних течій. Наступним етапом наукових досліджень буде аналіз художньо-композиційного вирішення одягу представників різних субкультур і вплив на нього світоглядних факторів цих субкультур, яке стане основою для розроблення авторської колекції молодіжного одягу.

Література

1. Васильчук Є. О., Чернова Л. П. Структурно-типологічна організація субкультурного молодіжного радикалізму // *Visnyk NAPA* – 2015. – № 4. – С. 84-92.
2. Соціологія: молодіжна субкультура. Під терміном молодіжна субкультура розуміють систему цінностей, установок способів поведінки і життєвих стилів певної соціальної групи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29794/>
3. Шейко А. О. Субкультура як стиль життя сучасних молодих людей // *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія.* – 2011. – № 40. – С. 231-241.
4. Павелків В. Р. Вплив молодіжних субкультур на прояви рівня агресії у молодіжному середовищі. // *Проблеми сучасної психології.* – 2015. – №. 27. – С. 380-394.